

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องถิ่นและระบบสหกรณ์

ตัวชี้วัด

1. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ส 3.1 ม.3/2)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียงกับระบบสหกรณ์ (ส 3.1 ม.3/3)

แนวทางการแก้ไขและ
พัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาท้องถิ่น
ตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
กับการพัฒนาในระดับต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียง
กับการพัฒนาท้องถิ่น
และระบบสหกรณ์

หลักการสำคัญ
ของระบบสหกรณ์

เศรษฐกิจพอเพียง
กับระบบสหกรณ์

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการ
และระบบของสหกรณ์ เพื่อประยุกต์ใช้
ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว- ภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชประสงค์ให้คนไทยพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุด ซึ่งเป็นรากฐานอันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดหนึ่ง ที่นำมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ตั้งแต่ระดับบุคคล ครัวเรือน ชุมชน จนถึงระดับประเทศ

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระดับต่าง ๆ

1.

กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.

คุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง

3.

ค่านิยม

4.

เงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง

1. กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน
ในทางที่ควรจะเป็นโดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของ
สังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการ
มองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการ
รอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของ
การพัฒนา

2. คุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง

สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกอาชีพ และในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด การลดการพึ่งพาคนอื่นลง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน

3. คำนิยาม

3.1

ความพอประมาณ

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป คำนึงถึงศักยภาพของตนเองในบริบทสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างรอบคอบ โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นทำงานด้วยความซื่อสัตย์

3.2

ความมีเหตุผล

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เจ็อนไขของเตรษฐกิจพอเพียง

4.1

เจ็อนไขความรู้

เจ็อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติโดยจะต้องศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะนำไปสู่การปฏิบัติ

4.2

เจ็อนไขคุณธรรม

เจ็อนไขคุณธรรม ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผู้ปฏิบัติจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต โดยพิจารณาในสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ

**แนวทางการแก้ไข
และพัฒนาท้องถิ่น
ตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง**

1. การแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม

2. การแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ

3. การแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระดับต่าง ๆ

1.

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาระดับประชาชน

ได้แก่ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงในชั้นพื้นฐานจะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถทำได้ดังนี้

1.1 การสร้างความพอเพียงในด้านต่าง ๆ

1) **ความพอเพียงด้านจิตใจ** การที่มีจิตใจที่เข้มแข็ง อดทน มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่พึงของตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี ไม่โลภจนเกินไป จิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2) **ความพอเพียงด้านสังคม** มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่าง ๆ สร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและชุมชน

1. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาระดับประชาชน

1.1 การสร้างความพอเพียงในด้านต่าง ๆ

3) *ความพอเพียงทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม* เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

4) *ความพอเพียงทางด้านเทคโนโลยี* เป็นการเรียนรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

5) *ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ* เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของครอบครัวให้มีลักษณะที่สมดุลกัน ด้วยการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น ยึดถือความประหยัดในด้านการใช้จ่าย

1. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาระดับประชาชน

1.2 ยึดหลักการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก

โดยลดการพึ่งพาคนอื่นลง เป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในด้านการประกอบอาชีพเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยการผลิตสินค้าต่างๆ เพื่อใช้บริโภคภายในครอบครัวเป็นสำคัญ เมื่อมีเหลือค่อยส่งไปจำหน่ายในตลาด เป็นการลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง

1.3 มุ่งเสริมสร้างความพอเพียงด้านจิตใจของประชาชน

โดยให้ใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิตมีเหตุมีผล ไม่ประมาทหลงไปกับกระแสนิยมต่างๆ ดำเนินชีวิตตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา ได้แก่ มรรคมืองค์ 8 ในพระพุทธศาสนา

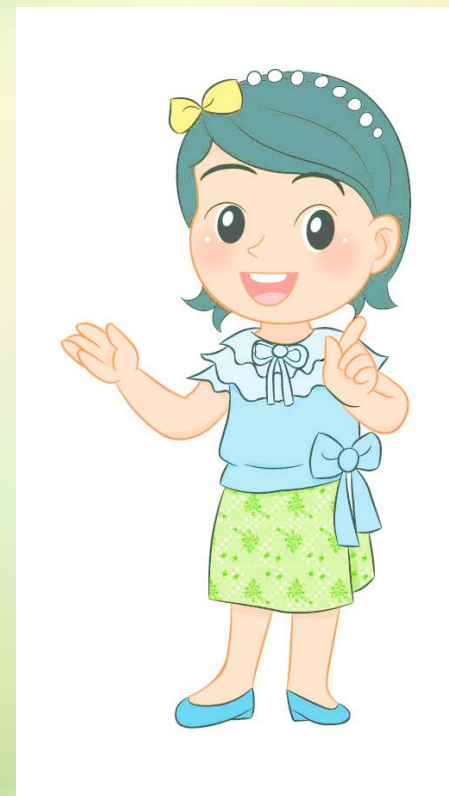
2. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาระดับชุมชน

เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงใน
ขั้นก้าวหน้า และตรงกับทฤษฎีใหม่ในขั้นที่ 2 ที่ส่งเสริมให้ประชาชนที่
สามารถพึ่งพาตนเองได้แล้วมารวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือกัน
ด้านการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่และสวัสดิการต่างๆ และการจัดการ
รวมทั้งด้านสวัสดิการ การศึกษา ด้านการพัฒนาสังคม โดยทุกคนมีส่วนร่วม
เพื่อให้เกิดอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และเป็นการป้องกัน
การเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง คนในชุมชน และเลิกการแข่งขันกัน
แก่งแย่งผลประโยชน์ในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

3. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาระดับประเทศ

เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ในขั้นก้าวหน้า และตรงกับทฤษฎีใหม่ในขั้นที่ 3
ที่ส่งเสริมให้มีการขยายวิสาหกิจให้กว้างขวางขึ้น
โดยเมื่อกิจการของสหกรณ์มีความมั่นคงแล้วก็ให้ขยาย
กิจการให้กว้างขวางขึ้น โดยร่วมมือกับแหล่งเงินทุนต่างๆ
ทั้งธนาคาร ห้างร้าน และบริษัทมาร่วมในการลงทุนเพื่อ
พัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะได้รับ
ประโยชน์ร่วมกัน สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับเศรษฐกิจ
ของประเทศ นำไปสู่การมีความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

เศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์

เศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับระบบสหกรณ์ เนื่องจากเมื่อประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้แล้ว ก็จะส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ เพื่อร่วมมือกันทางด้านการประกอบอาชีพให้มีความเข้มแข็ง ป้องกันการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ช่วยทำให้สมาชิกทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สหกรณ์ หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลด้วยความสมัครใจ มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเป็นอิสระ มีการควบคุมซึ่งกันและกัน มุ่งช่วยเหลือสมาชิกให้มีความเป็นอยู่ที่ดี

หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์

1. หลักการเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและเปิดกว้าง
ไม่กีดกันบุคคลที่มีความแตกต่างในเรื่องเพศ เชื้อชาติ ศาสนา
และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
2. การควบคุมดูแลกันเองตามระบอบประชาธิปไตยโดย
ใช้หลักความเสมอภาคกันของสมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคกัน
ในการลงมติทุกคนมี 1 เสียงเท่ากัน

หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์

3. หลักการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก โดยสมาชิกต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้รับและผู้ให้ เช่น ลงทุนซื้อหุ้น หรือควบคุมการใช้จ่ายเงิน ไม่ใช่เข้ามาเพื่อเป็นฝ่ายรับหรือมุ่งแสวงผลประโยชน์แต่เพียงอย่างเดียว

4. หลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ สหกรณ์เน้นการบริหารงานด้วยตนเอง พึ่งตนเองและดำรงความเป็นอิสระ

หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์

5. หลักการให้การศึกษ ฝึกอบรม และการให้ข้อมูล
สารสนเทศ เน้นให้สมาชิกมีโอกาสได้รับความรู้ การฝึกฝนอบรม การดู
งานและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ
ปฏิบัติงานร่วมกัน

6. หลักการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน มีการช่วยเหลือ
ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างสหกรณ์
ด้วยกัน ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

7. หลักการให้ความเอื้ออาทรต่อชุมชน เน้นการให้
ความช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าและมีความเข้มแข็ง
ทางเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการและระบบสหกรณ์ เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้ประชาชนรวมกลุ่มกันได้ตามความสนใจและสมัครใจ ไม่มีการบังคับใดๆ จึงมีสมาชิกที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของสหกรณ์ที่การเปิดรับสมาชิกประชาชนทุกเพศทุกวัยและทุกสาขาอาชีพ

2. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งเสริมให้มีการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในสังคม และการตัดสินใจในด้านต่างๆ โดยใช้เหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของสหกรณ์ที่สมาชิกมีความเสมอภาคกัน ดูแลกันเองตามระบอบประชาธิปไตย

3.

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของสหกรณ์ที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้มีการศึกษาอบรม การดูงาน และการรับข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อให้เป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

สหกรณ์การเกษตรระยองเมืองใหม่
จ.สุราษฎร์ธานี เปิดศูนย์การเรียนรู้
โรงเรียนแก้งชน คนสหกรณ์ เพื่อให้
สมาชิกเรียนรู้อย่างพอเพียงตามแนว
พระราชดำริ

4.

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้มีประชาชนมีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกด้าน มีความสามัคคีกัน ลดความขัดแย้งในสังคม รวมถึงการไม่แก่งแย่งผลประโยชน์กัน ลดความโลภในตัวเอง มีความพอเพียงในด้านจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของสหกรณ์เรื่องสมาชิกจะต้องร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจ โดยเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ

5.

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้มีการขยายความร่วมมือระหว่างกันของสหกรณ์ เมื่อการดำเนินงานเข้มแข็งแล้วให้มีการขยายวิสาหกิจให้กว้างขึ้น โดยเป็นการร่วมมือกับสถาบันทางการเงิน ห้างร้าน บริษัทต่างๆ เพื่อการผลิตสินค้ามีคุณภาพและมีตลาดการค้าที่กว้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของสหกรณ์เรื่องความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน

6.

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้ที่มี

คุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ไม่โลภ
อยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตนเอง มีความขยันอดทน
ในการทำงาน มีความรักสามัคคีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลัก
ของสหกรณ์ในเรื่องหลักการให้ความเอื้ออาทรต่อชุมชน

7.

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักและ

ลดการพึ่งพาคนอื่นลง ซึ่งเป็นแนวคิดขั้นพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง
โดยการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น เมื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้แล้ว
ค่อยมารวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ ซึ่งตรงกับหลักการของสหกรณ์เรื่องปกครอง
ตนเองและความเป็นอิสระ เน้นการบริหารงานด้วยตนเอง พึ่งตนเอง